

ВЕЧЕРЊЕ НОВОСТИ

Бр. 41.

Уторак, 4. Децембра 1918.
БЕОГРАД.

Излазе сваког дана у 7 сати изјутра.

Цена 20 п. дин. или 40 хелера.

ГОДИНА XXI.

Рукописе и претплату треба слати:
Уредништву ВЕЧЕРЊИХ НОВОСТИ
БЕОГРАД, Космајска ул. бр. 28.

ШТА ЗАХТЕВА ПАРЛАМЕНТАРНОСТ?

Ми смо Срби чудноват народ; код нас је навика друга природа, потпуно по оријенталском начину. Старији радикали непрестано су тврдили, како имају већину у народу и у Скупштини и ми смо се с тим помирили, просто с тога, што су они то непрестано тврдили. Али ствар са њиховом већином није тако сигурна, и ови су у најредовнијим и најмирнијим политичким приликама долазили у положај да немају кворума за решавање најобичнијих скупштинских предлога.

Да и не улазимо у питање, на какав су начин радикали извојевали себи већину на последњим скупштинским изборима, задржаћемо се на факту, да они сада, услед појаве дисиденства у својој рођеној странци, немају већину у Скупштини. То је факт, кога нарочито морамо нагласити и кога они сами не споре. Чим је опозиција на Крфу престала радити с владом они нису могли изгласати најбитнији услов за опстанак владе — редовне кредите. То има да одобри скупштина у првој својој сесији ових дана.

Констатујући овај факт, ми морамо констатовати и ову историску чињеницу.

Због чега је погинуо последњи Обреновић? Због тога, што је хтео владу личнога режима, што се није обазирао на уставност и на парламентарност. Нови режим, кога су поглавито прихватили старији и самостални радикали после 29. маја 1903 заснивао се на поштовању уставности и парламентарности. Он је црпео своју снагу и своју моћ, што је ова два принципа истакао нада све остало. Да би се овај поредак, ови принципи одржали, они се морају скрупулозно испуњавати — сваки покушај у другом правцу води личнога режиму, апсолутизму и диктатури. У добу свеопште владе демократских принципа напуштање уставности и парламентарности значило би враћање у доба најцрње реакције. Реакција није могућа данас нигде у Европи нарочито после пада пруске аутократије и њеног милитаризма. У добу потпуног процвата народних слобода, неограничене владавине парламентарности, то би био један уникум, који се не може одржати никаквим другим средством до силом, а сила — видели смо данас и сувише јасно — не

може више тријумфовати над правом.

Парламентарне установе и парламентарни обичаји морају се сада брижљивије поштовати него икада. То је правило, које нема нигде у свету изузетка.

На наше прилике примљено ово правило гласи: старији радикали (фузионци) немају већине у парламенту. Сада има већину странка млађих радикала, радикалне демократије.

Све комбинације о новој влади морају почињати са странком млађих радикала, њима припата првенство и они имају да кажу први своју реч. Друге су комбинације искључене. Штогод се буде радило друкчије — то је неуставно. Неуставност у садашњим приликама?! О томе не може бити ни речи.

Ратне и политичке вести.

Словачка република.

Из Будапеште јављају да је министар за народности Јаси примио д-ра Карла Буриса адвоката из Еперјеша, који му је предао акредитиве као посланик самосталне словачке републике, и у исто доба предао му меморандум у коме се саопштава да је основана република. Јаси је примио ову изјаву к знању, а министарски савет бавиће се тим питањем. Влада ове републике састајаће се из пет народних комесара и одаслаће своје изасланство у Швајцарску. Већина је у мађарској влади да се ова република призна.

Једна румунска изјава.

„Стеагул“ доноси разговор с једним румунским конзервативним политичарем, у коме овај објашњава држање Румуније последњих месеци. Нама се пребацује вели поменути политичар, да нисмо довољно водили великорумунску политику, и да смо пропустили драгоцене моменте. То је тврђење нетачно, ми смо својој нацији уинили неоцењену услугу, јер смо очували народну снагу, те је Румунија, поред свију неприлика у стању извести значајну војну силу, много лакше и много брже него икаква много већа држава, која је непрекидно ратовала.

Сибињски Мађари.

Габријел Угрон, бив. министар унутрашњих дела, изјавио је новинарима у име сибињских Мађара, да се ови надју праведности конференције за мир; буду ли, пак до-

живели разочарења, развиће безобзирну пропаганду за мађарску ириденду, да би у згодном тренутку распалили оружан отпор. Као последње мирољубиво средство траже Сибињци аутономију и засебну делегацију на конференцији за мир.

Трст — слободно пристаниште.

Из Милана јављају, да се у политичким круговима тврди, како талијанска влада нема ништа противу тога, да се Трст прогласи међународним пристаништем. Италија има пуно пристаништа, која би била оштећена, кад би се Трст анектирао. Конференција за мир ће једногласно закључити, да се Трст прогласи за међународно слободно пристаниште.

Талијани и Југословени.

Врење међу Србима и Хрватима на јадранском Приморју услед талијанске окупације бива све веће веће.

Колико је ово врење показује следећи догађај: када је концем новембра у Рогозници стигао један амерички торпиљер (број 127) било је на обали мноштво свећа. Кад су Американци бацили конопац да привезу брод за обалу, народ, мислећи да су Талијани, баци га у море. То се поновило три пута. Мештани су викали: „Живела Југославија!“. а Американци одговоре такође истим ускликом чиме се видели, да то нису Талијани. Кад се народ уверио, да су то Американци, приредио им је неописане манифестације. У Скрадину се искрцало око 500 талијанских војника у ратној опреми. Генерал окупационих трупа изјавио је, да не признаје Народно Вијеће, нити пак остале административне власти, већ само општинску управу. Наредбе се објављују само на талијанском језику. Одбор и општина уложили су усмени протест код талијанског генерала, а писмени су протест послали владама у Београду и Сплету. Овдашњи Талијанашки проносе вест, да је Антанта признала Италији као њену својину сиву ону територију, коју су њене трупе окупирале. Талијански чиновници међу сељацима на капу талијанске тробојке. У народ шире разне вести, као да је Србија објавила Италији рат, и а Италија шаље народу ову обилату храну, а не Америка. У Лошињу су забранили службу

и проповед у цркви на хрватском језику. На Хвару острву изазвали су крвав сукоб, напавши на Соколце: том је приликом рањено шесторо наших људи, од којих неколико врло тешко. У Сењу су наши радници и трговци донели резолуцију да проглашују народно јединство под скиптром Карађорђевића, и донели одлуку да се не служе паробродима, који плове под талијанском заставом. Са Ријеке јављају да је издану месарски калфа Матковић, кога су Талијани били ранили у леђа. Тим поводом су чланови Нар. Вијећа ишли представницима споразумних трупа на Риједи и тражили хитну заштиту. Нашима је обећано, да ће свакоме бити омогућено истицање своје народности, и биће уведена међународна полиција.

ЛОКАЛНЕ ВЕСТИ.

Долуптовао.

Никола Марковић, судија неготинског суда и народни посланик.

Политичка конференција.

Многобројно посећена конференција, после одржаних говора господи: Ивана Хрибарга, др. И. М. Чока и др. Ивана Гризогова, једногласно је усвојила следећу резолуцију:

Резолуција.

Данас 2. децем. 1918 године у сали Касине, у Београду, икупљени држављани слободне Југославије свих трију имена, протествујемо на основни народносног принципа и правде против запосједнућа Трста и његовог непосредног валеђа, Горичке, Истре, дијела Крањске, Ријеке, дијела Хрватскога Приморја и Далмације те истарских и далматинских отока, од стране Италије, будући све ове земље творе саставни део под жезлом Његовог Величнства Краља Петра I, сједињене Југославије и узламо се у Владу и у нашега витешкога Владара, да ће знати одлучно да одбију свако заузимање споменутих територија.

Продаја.

Управа ст. профјет славалишта Дунавске Дивизијске области јавно ће продавати на дан 7. ов. месеца у кланици на Дунаву известан број говеђих и овчијих кожа добивених од племенских стоке за војну потребу. Интересовани нека дођу на лицитацију рана куповине.

Управник, мајор
Голуб С. Цонић

Пљачкаш.

Сима Вуков, наредник аустроугарски, у Болдогасону, родом из Енте у Мађарској, ухапшен је. Он је познат свима заробљеницима, који су били у Болдогасону. Он је стигао из вац од заробљеника, повеће суме и ко би шта протествовао био је бачен у „двингер“. Заробљеници којих је било у лагеру око 47.000 веле, да је Вуков одлазећи из лагера однео пун пак српских банака.

Био је прве класе пљачкаш и сад је дошао шака и шим властима. За-

КОЛОСЕУМ

БУРА. — Историјска драма по истоименом делу од Шекспира и остали програм.

КОЛОСЕУМ

робљеници из Болдогосока могу бити задовољни, што је овај маџарски пљачкаш долијао, коме су на жалост и неки наши били на услузи, да у џаку српске банке од заробљеника носи.

Има још пљачкаша за којима је пошла потера.

Концерат.

Музика Краљеве Гарде под управом свога капелника г. Ст. Биничког приређује у корист Срп. Црвеног Крста велики концерат у гетак 7. ов. мес. у дворани код „Касине“. Почетак у 5 часова по подне.

Улазница цена 10, и 5 круна.

Забави.

Официри београд. Гарнизона у част рођен-дана Њ. К. Висоц. Престоваслед. Александра приређују на дан 4. тек. мес. забаву у сали Официр. Дома.

Одб. р. извештава певате, као и официр. фамилије, да је због ратних прилика одело обично за даме и господу. Позивнице су разаслате.

Позив Команде Места.

Да се јаве Ађутантурном оделењу Команде Места: Ђорђе Живковић благодјеник 1. завојшта Дунав. Дивизије с позивом на бр. 2501; Фрања Пуга, Гиљача Јосиф, Сава Вранић; Анта Мишић на бр. 2496; поручник Живојин Вулетић с позивом на бр. 2502; Милорд М. Гилић рез. поручник с позивом на бр. 2497; рез. артилер. поручник Радосав А. Михаиловић на бр. 2564. медицинари Милан Тришић, Борислав Николајевић и Марко Поповић с позивом на бр. 2565; рез. арт. поручник Владимир Душманић на бр. 2569; рез. ижињер, поручник Живојин Николић на бр. 2568; резерв. пешад. капетан бивше Аустро-Угарске војске Милач Мојсидовић на бр. 2567; рез. пеш. кап-т. I кл. Стеван Стевановић на бр. 2566; рез. коњич. капетан II кл. Марко П. Павловић на бр. 2502; пешад. поручник Сабрија С. Сулејмановић на бр. 2563; Петар А. Јосимовић учитељ на бр. 2577; Петар А. Типа директор Реалке на бр. 2576; Др. Анђелковић Крунска бр. 96 на бр. 2575; Цвета Костић на бр. 2574; Марта М. Илић на бр. 2573; Ант. С. Марић чинов. општ. Београд на бр. 2572; Савета Голубовић на бр. 2571; Зорка Шапоњи удовца 2570; Ана Парла Ђ. Петровића на бр. 2377; Јован Мрвошегић инвалид 2382; Ратна пок. Исака Калмића на бр. 2383; Петар Таминцић на бр. 2380; Милутин Макочевић на бр. 2385; Љубица Лукић на бр. 2578; Васелија Н. К. стић на бр. 2579.

Добиће награду.

Г. Павле Кара-Радовановић, секретар Месог Одбора за помоћ невољних у рату, изгубио је 3. децембра у 8 часова пре подне већи кожни новчаник за банкоте. Исти је изгубио од нове скупштинске зграде до општинског суда. У њему је било туђег новца 7 комада банкота од по сто круна, као и својег новца 2 аустријске новчанице од по 10 круна, 1 српска штемплирана новчаница од 10 дина, и око 10 круна ситнога валидног новца. Сем тога разне легитимације и уверења, која су за сопственика од важности. Моли се налазач, да исти новчаник преда г. Мијаилу Марјановићу, председ. општине или Управнику града Београда г. К. Туцаковићу, од којих ће добити 100 дина награду од сопственика новца. Име налазача објавићемо и ист.ћи као и пример часности, којом се спасава један наш сиромашни колега новинарски.

Каса Бр. 49.

Моли се онај у чијем се поседу сада налази каса Бр. 49, својим Гл. Београдске Поште, однета из поште приликом упада непријатељског, да исту пријави овој Пошти. Исто тако умољавају се и сви они који већ имају коју поштанску касу или би знали где се која од њих налази да то саопште Управи Београдске Поште.

Изјава благодарности.

II-го Завојште Дунавске Дивизије које је радило у зградама Опште Војне Болнице од 22-X до 1-XII-ве год. у време када нису биле организоване власти, када је болница затечена опљачкана и празна овим благодарјери свима племенитим дародавцима који у то мучно време претекоше у помоћ прилогима сваке врсте и само тиме осигураше опстанак болнице.

Особито се благодарност дугује „Одбору Госп. ђа и Госпојица“ за прву помоћ чије су вредне чланице поред ревносног скупљања прилога још и дежурале и шиле веш у болници.

Због техничких тешкоћа за сада је немогуће изнети посебнице имена свих приложника.

ПОКЛИЧ И ВАПАЈ

свих и свуда

Словенаца Срба и Хрвата.

S. H. S.

Води нас Краљу!.. води нас слави За коју Србин живи и мре, Кроз патње дуге, што их враг спреча Народ и име свуд да нам тре!

Води нас Краљу!.. унуче Вождев, Дај знак трубачу, нек' дуге рог, Сви ћемо с тобом, млади и стари, Уз нас је правда, с тама је Бог!

Води нас Краљу!.. зар Херцег-Босна Зар Србин вечно да трпи срам! Води нас Краљу! слободе да нам Свима и свуда остане дан!

Води нас Краљу! све од Солуна Па до Будима меј' мора три Што је Словенац, Хрват и Србин Све Тебе чека — „води нас Ту!“ **Води нас Ту!**

Хоџа Мурадџи — Я. Ђоцић.

Напомена Ревизорима.

Ревизори новина, који су до сада производили новине у Србији нека се одмах јаве уредништву „Вечерњих Новости“, како се неби новине слале новим продавцима.

У будуће се неће натраг прамати непродати бројевци, с тога сваки нека поручи онолико, колико може продати. Кроз неколико дана почеће и „Брка“ да излази.

Обрачуни ће се свршавати 1. и 15. сваког месеца и новац слати поштанском упутницом.

Редакција

„Веч. Новости“

Последње вести.

Председник Вилзон у Јелисејској Палати одговарајући г. Поенкареу овим речима: „Господине Председниче, ја сам вам дубоко захвала на вашем великом дочеку. Мени је веома пријатно што се налазим у Француској и што осећам тај живи додир симпатије и пријатељства истинитога и искренога између представника Сједињених држава и представника Француске. Г. Вилзон пошто је заблагодарио председнику републике на његовим племенитим речима показује у коме је духу Амерички народ ушао у рат.

Вилзон је стигао у Париз у 10 часова пре подне дочекан неизмерно светином.

Једна енглеска ескадра ушла је у Ревал у четвртак по подне. Немци и Болшевици разо-

рили су железничку и телеграфску везу између Ревала и Сонда. Противу тога чина влада естонска је упутила савезницима протест.

Француска флотила на Рајни састоји се из топовњака, патролних и потерних лађа стоје под командом једног маринскога официра.

Једна американска ескадра стигла је у Пуљ и узела команду у пристаништу. Сви ратни Југославенски бродови истакли су американску заставу.

Избори за нову парламенат отворени су 1-14 децембра у 8 часова из јутра, 107 старих чланова парламента опет су се кандидовали: 1497 кандидата изашли су пред бираче, којих има 21 милион. Ови први избори за парламенат енглески у које су пуштене и жене имају још и ту особитост што је и војницима и морнарицама у ективној служби допуштено да такође гласају.

ОГЛАСИ

Мојој слави СВ. НИКОЛИ, не могу примати посете, због слабости у кући.

ЉУБИЦА СТОЈАНОВИЋ
1-2 Доситијева бр. 2.

Тражи се капиталиста са 3-4 стотине хиљада динара за компаноа дрварско-дешчарске радње, роба је већ осигурана, јачити се редакцији овог листа под шифром „Добра Будућност“.

ПОТРЕБУЈЕ СЛУЖАВКУ за сав посао са гагом, станом и добром платом. Обратити се у Космајској ул. бр. 38. I спрат, врата 4 1-3

ТРЕБА КУВАРИЦУ и СОБАРИЦУ. Теразије бр. 9, I спрат десно. 1-2

Одлично вино продаје се на више и мање у винограду пок. Христића, адв. 1-3

РАДИОНИЦА КАПА И КАЧКЕТА
Бран. Стефановића

Краљ Милана ул. 90.

Израђује официрске капе по поруџбини. Има на стоваришту велики избор зинских КАЧКЕТА, матроских КАПА и војничких ШАЈКАЧА. Продаје на мало и велико. Препоручује г. г. трговцима из унутрашњости.

Одлична ВИНА из сопственог винограда на продају. Упитати у винограду пок. Христића адв. 3-3

Наш мили брат, стриц, ујак, девер и деда

† Др. Драгиша Ј. Станојевић

комесар Народне Банке у пенз.,

преминуо је после тродневног боловања 9. а сахрањен 10. новембра о. г. у Нишу, далеко од својих милих сродника, нападнен трогдишњим ропством под Бугарима.

Београд, децембра, 1918. год.

ОЖАЛОШЋЕНИ:

брат Витомир Ј. Станојевић, инспектор Мин. Финансија; снаха Јеласвета; синонци: Јеремија, пеш. мајор, Станоје студент универз. у Тулвзи, Вељко, сликар и реза в. потпоручник; синонице: Мара и Вера; сестрићи: Матија С. Јовановић, полиц. писар и Иван С. Јовановић коњички мајор; сестричина Симка д-р С. Десимировића; снахе од синоваца: С фија и Сузана; унуци: Петар и Витомир; породице: Ненадовића, Станојевића и остала многобројна р. дбина.

Сломљени под теретом очајног бол. извештавамо сроднике и пријатеље, да је угашено сунце дома нашег; да је наш понос и везивац, наш незаборавни син и брат

† Синиша С. Буђевац

абс. студент филозофије и прва, сградник „Одјека“, рез. потпоручник XIII пука,

још у 1916 год. 11. септембра код Кајмакчалане херојски положио свој млади живот за отаџбину, коју је безмерно волео, о чему су у своје време похвално писале српске, савезничке па чак и бугарске новине, јер је као кратковод с цвикером полетео у бој на душман, а нас очјуне отавио да га вично изгледамо.

Том несрећном гласу нисмо мо сада смели веровати, док год нам пре три дана у Врховној Команди не дадоше о томе званичну потврду.

Захваљујемо овом приликом пријатељима Синишиним, који му на гробу споменик подигоше и последњу почаст одаше јунаку.

Вично несрећни и неутешни: мајка Милка; сејка Лепосава; брат Мика и остала р. дбина. 1-1

Са болом у души и срцу, извештавамо наше рођаке, пријатеље и познанике, да је наш син односно брат

† Душан Стојадиновић

економ из Јунковца, (срез Лепенички)

поле дугог и тешког боловања, као интерниран, испустио своју племениту душу 18. новембра ове год. у 21. год. свог млађаног живота, а нас остави да за њим до гроба тугујемо.

Сахрањен је у Петроварадину. Даваћемо му четрдесето-дневни помен 22. децембра у 10 сати пре полне, код своје куће.

Молимо све рођаке, пријатеље и познанике, како наше, тако и покои кове, да присуствују овом тужном помену.

Изјављујемо захвалност свима његовим друговима који при сахрани присуствоваше, а нарочито г. Љубомиру Ф. Туцаковићу, гареднику из Честина, а сада при штабу у Петроварадину.

Ожалошћени: отац: Илија; маги: Милица; браћа: Драгиша и Милутин, и невина мала Сека; брат: Драгомир и Мијаило Величковић, Сакалин. 2-3